

bilo od nikoder, so ga šli iskat. Kam? Najprej v zidanico, kam pa drugam? No, in tam so ga dobili na tleh pod velikim sodom ob razbiti in razliti pisani majoliki — mrtvega. Obleka mu je še močno dišala po ostrem žganju, držal se je na smeh in ustnice so mu bile umerjene, kakor da še zdaj prepeva:

Oče nebeški glej, še en kozarček zdaj,
hvalo bom vekomaj, vekomaj pel.«

Dvignili so ga in odnesli na dom, kjer so ga položili na mrtvaški oder, prižgali ob njem debele sveče, kropili in molili za njegov večni mir — vsi solznih oči, zakaj starega Andrejca je imelo rado staro in mlado. Bil je dober človek, zlata duša. Rad je pomagal vsakomur v sili. »Dobro storiti, to že,« je menil, »okrog zvoniti pa ne.« Zato mu levica ni nikdar vedela, kaj je dala desnica. (Dalje.)

Maksimov

Francetovi božični prazniki

Ilustriral Debeljak Ludvik.

Bližali so se božični prazniki in Franceta se je lotevalo dan za dnem večje domotožje. Bil je prvo leto samostojen, v službi daleč od svoje rojstne vasi in se je šele sedaj dodobra zavedel, kaj je domača hiša in koliko je vredna ona srčna toplina, ki vlada med domačimi.

Kot dijak je redno prihajal za praznike domov. A to je bila že kar navada, saj so odhajali na počitnice vsi sošolci s kmetov in bi njemu postalo v mestu dolgčas po teh tovariših.

Rad se je spominjal zlasti božičnih počitnic. Vselej je v mestu nakupil za težko prihranjeni denar raznovrstnih drobnarij, da je z njimi razveselil bratce in sestrice. In tisti dnevi pred prazniki! Koliko drobnega in veselega dela so imeli s pripravami za jaslice. Treba je bilo nabrati svežega mahu, največkrat izpod zapadlega snega, popraviti in zlepiti prelomljene pastirce, ovčice, drevesa in druge podobe, ki spadajo k jaslicam. Skoraj vsako leto so rezljali novo ograjico na robu deske pred jaslicami in slikali napis »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!« Vse to delo so izvrševali otroci z največjim veseljem, v prvi vrsti France, ker je bil najbolj spreten med njimi.

Svečanost božičnih praznikov so povečale še starodavne lepe navade o božičnih praznikih: O mraku pred božičem, pred novim letom in pred svetimi Tremi kralji so vedno kadičili in škropili z blagoslovljeno vodo po vseh prostorih človeških in živalskih bivališč, kakor tudi po shrambah. Pri tem so molili angelovo češčenje. Naprej je šel oče s kadičlom in molil, za njim je škropil France z blagoslovljeno vodo, zadaj pa so stopicali še ostali domači. Prav vse prostore so obiskali, celo čebelnjak, kjer je imel oče svoje ljubljene čebele.

Ko je bil France nazadnje doma, je bil oče že precej slaboten. Zelo se je postaral, čeprav je imel le nekaj čez šest križev. Trla ga je huda naduha. Tisti zadnji božični večer je bil prav zamišljen in po skromni večerji je tiho odšel iz sobe. Videli so ga, kako je korakal v mraku proti svojemu čebelnjaku. Ko se je vrnil, je sédel k peči in čez nekaj časa dejal: »Žalostno šume čebele nocoj. Ne vem, kaj naj to pomeni. Morda se res poslavlja od mene. Tako sem slišal od starih čebelarjev.«

Po teh besedah je vladal nekaj časa molk. Ves večer se je zdelo Francetu, da je oče nekako zamišljen. Pogovor se kar ni hotel neprisiljeno razplesti.

Po enajsti uri so šli k polnočnici. Za varuha je ostal doma samo srednji brat. Taka je bila navada, da je vsako leto na božični večer eden varoval dom.

France in oče sta šla skupaj proti cerkvi na hribčku. Kolikokrat je prehodil to pot že kot otrok v domačo cerkev in šolo, pozneje pa kot dijak samo v cerkev ali trgovino.

V klancu pod cerkvijo je žuborel izpod skale studenček. Tam se je marsikdo ustavil v poletni vročini in pil bistro studenčnico. Mimo studenčka grede je oče obstal in rekel: »Vidiš, ta studenček je že marsikoga ozdravil. Pravijo, da je hodil tod Kristus s svetim Petrom in ker so ljudje popotna prijazno sprejemali pod streho, jim je Gospod blagoslovil studenček. Tukaj, pri tem blagoslovljenem studenčku, je pred petdesetimi leti umrla moja starejša sestra Mina. Šla je zadnja iz cerkve od maše in svetega obhajila in se tu ob blagoslovljenem studenčku v samoti preselila v večnost. Pravijo, da je to posebna milost in da so videli mimo idoči, kako je zletel v času Minine smrti bel golobček naravnost proti nebu. Bog ji daj večni mir in pokoj!«

Tako je Francetov oče zadnji božični večer poiskal v spominu še marsikoga, ki je obhajal svoj božič že v lepšem življenju.

Sredi posta po onem božičnem večeru je prejel France kratek brzjav, da je oče umrl.

Vsega tega se spominja danes France, ko se odpravlja na svoj dom praznovati božične praznike. Tu bodo zopet zbrani vsi domači, kar je še živih, z njimi pa bodo v duhu tudi rajni oče in teta Mina in vsi davni predniki, ki so kdaj pod to streho lepo živeli in voljno trpeli za svoj stalni dom.

Cvetko Golar

Temni se zarja

Temni se zarja in lehno
večerni mir prihaja v vas —
in tajen blagoslov nebo
rosi na deteljo in klas.

Meglica vstaja iz dolin
in proti nebu se blesti
in na Marijo svet spomin
iz lin se z zvonom oglasi.

Minil je dan in trud in boj
in mirno moje je srce
kot dom nebeški nad menoj —
v njem sanje tihe se bude.

Valovi le šume, hite
pod vrbami naprej, naprej —
in prve zvezde že gore
v večerni mir skoz cvetje vej.